

Olje- og energidepartementet
Einar Gerhardsens plass 1
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo, 20.01.2009

Evaluering av TFO-ordningen – høringsinnspill fra Greenpeace og Framtiden i våre hender

Greenpeace og Framtiden i våre hender takker for Olje- og energidepartementet sin betimelige gjennomgang av ordningen med tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO-ordningen). Vi mener TFO-ordningen bør avvikles i sin helhet. Dette skyldes særlig at den forenklete saksbehandlingen gjennom TFO-ordningen nå gjelder svært store områder - som ofte på ingen måte er verken "modne" eller uproblematisk - uten tilstrekkelig grundig eller åpen prosess for definering av områdene.

En bransje som operere så langsiktig som oljeindustrien burde uansett klare seg godt med ordinære og forutsigbare konsesjonstildelingsrunder annethvert år. Dette vil bidra til bedre politisk kontroll med tempoet i oljeutvinningen og i investeringsnivået. Det er nødvendig å ha mer åpne, kvalitetssikrede og demokratiske prosesser for eventuell tildeling.

TFO-ordningen inkluderer for store områder, ivaretar ikke miljøhensyn og bryter med faglige tilrådinger

TFO-ordningen ble etablert for å bidra til mer fleksibel utnyttelse av leteområder innenfor modne eller tidskritiske områder. Eksempler som ble brukt var områder for tidskritisk haleproduksjon i Nordsjøen. I dag omfattes svært store arealer på norsk sokkel av TFO-ordningens regler for forenklet saksbehandling, inkludert områder som verken er modne, tidskritiske eller fiskeri- eller miljømessig ukontroversielle, både i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet - ofte i strid med miljøfaglige råd. TFO-ordningen har utviklet seg raskt til et system som fører til at det lettere åpnes for utvinning i nye og sårbare områder, og fjernet seg fra intensjonen om forenklet saksbehandling i særlige tilfeller. Dette er ikke i tråd med intensjonen, og ikke miljømessig holdbart.

"Modent område" er ikke definert og ofte omstridt

TFO-områdene er i dag definert på bakgrunn av hva OED eller Oljedirektoratet (OD) på eget grunnlag regner som "modne områder", uten helhetlig saksbehandling med normal høringsprosess, offentlighet eller konsekvensutredning. Klassifiseringen (som kommer forut for tildelingen) av "modent område" er en fullstendig lukket prosess, og det er ikke rutiner for å trekke tilbake arealer som er definert som TFO-områder. Dette bryter med all normal forvaltningspraksis. Eksempelvis mener vi ingen områder i Barentshavet kan anses å være "modne".

I henhold til Stortingsmeldingen skal "modne områder" være blokker i nærheten av planlagt, eksisterende eller tidskritisk infrastruktur, eller blokker hvor det allerede har foregått letevirksomhet.

Miljøbevegelsen ble derfor svært overrasket da Regjeringen utlyste områder i Barentshavet under virkemiddelet "tildeling i forhåndsdefinerte områder" i 2004¹ Virkemiddelet TFO ble etablert i Oljemeldingen 2001/2002², men det ble presisert at denne forenklede saksgangen kun skulle gjelde *modne områder*:

"For å forenkle og effektivisere gjennomføringen av tildelingsprosessen legger regjeringen opp til å etablere faste, forhåndsdefinerte leteområder i **modne deler av Nordsjøen. Det vil i tillegg være aktuelt å inkludere modne områder i Norskehavet.** Fastsettelsen av slike faste letearealer med generelle miljø- og fiskerivilkår i modne områder vil skje gjennom vedtak i regjeringen på samme måte som en i dag fastsetter hvilke arealer som skal lyses ut i forbindelse med de enkelte konsesjonsrunder. (...)
Ettersom nye områder modnes vil det være aktuelt å inkludere disse i det forhåndsdefinerte området. En slik eventuell utvidelse vil skje ihht. ovennevnte framgangsmåte for etablering av forhåndsdefinert område, dvs. gjennom vedtak i regjeringen etter fremleggelse av Olje- og energidepartementet og forutgående saksbehandling med Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet."

Også ifølge OD³ skal virkemiddelet kun benyttes i modne områder. Vi kan ikke se at Stortinget har endret denne definisjonen, som skrev i sin innstilling⁴ at:

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Regjeringen foreslår å effektivisere tildelingen av nye utvinningstillatelser i **modne leteområder** gjennom å etablere faste, forhåndsdefinerte leteområder, og slutter deg til dette".

Kriteriene for utvidelse av området blir i OEDs høringsbrev gitt som "Blokker som er i nærheten av planlagt, eksisterende eller tidskritisk infrastruktur relevant for petroleumsvirksomhet" og blokker hvor det allerede har foregått letevirksomhet (...).Hvordan disse kriteriene blir anvendt får vi ikke vite noe om. I strid med andre regjeringsvedtak av denne typen er det ingen høring på klassifiseringen, eller systemer for å innhente nyeste oppdaterte kunnskap eller vurdering av miljø- og fiskerifaglig sårbarhet for aktuelle områder før de blir inkludert som (irreversibelt) TFO-område.

Det kan virke som om TFO-prosessen også brukes for å åpne nye leteområder, blant annet gjennom inkludering av felt som ligger langt unna eksisterende infrastruktur eller områder som er tilbakelevert men som ikke har vært i bruk på lang tid. Slik vi ser det, er ordningen "grå", og fungerer som en omgåelse av det øvrige nokså veletablerte regelverket for konsesjonstildelinger, helhetlige konsekvensutredninger, forvaltningsplaner, faglige vurderinger og politisk styring. Dette påvirker de systematiske og gode prosessene på en negativ måte.

Et høyaktuelt eksempel er de viktige gytefeltene på Mørebankene, der det er foreslått TFO områder både i 2007 og 2008. Havforskningsinstituttet har hver gang frarådet boring. Selv om vurderingen er basert på stabile miljøfaktorer, åpner likevel TFO-prosessen for at de samme områdene kan nomineres i påfølgende år, ettersom området på ukjent vis er "definert som TFO-område".

Mangelen på helhetlige og transparente kriterier for hva som skal til for at et område kvalifiserer til TFO ordningen underminerer troverdigheten av ordningen. Det er i dag heller ingen åpenhet angående de departementale vurderinger for hvorfor man i flere tilfeller har valgt å overse klare råd fra fagetater som Havforskningsinstituttet, SFT og Direktoratet for Naturforvaltning. Det bør også være full åpenhet om grunnlaget for definisjonene av store områder som "modne".

¹ Pressemelding: <http://odin.dep.no/oed/norsk/aktuelt/pressem/026031-070248/index-dok000-b-n-a.html>

² St.Meld nr.38, 2001-2002: <http://www.dep.no/oed/norsk/publ/stmeld/028001-040009/index-dok000-b-n-a.html>

³ Informasjon fra OD: http://www.npd.no/Norsk/Emner/Ressursforvaltning/tfo_2003_tilbud.htm

⁴ Inns.S. nr.87 2002-2003: <http://www.stortinget.no/inns/200203-087-002.html>

TFO underminerer Helhetlige Forvaltningsplaner

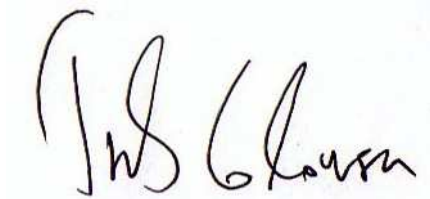
Norges arbeid med Helhetlige Forvaltningsplaner for havområdene i Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen er internasjonalt banebrytende. Ideen om å inkludere alle de viktigste miljøfaktorene i et helhetlig økosystembasert forutsigbart forvaltningsregime hvor summen av påvirkninger er det som skal avgjøre areal- og aktivitetsdisponeringen representerer et betydelig framskritt. Tildelinger av betydelig petroleumsleiteareal gjennom TFO utenom Forvaltningsplanprosessen og i flere tilfeller som forskuttering av pågående politiske prosesser, underminerer arbeidet med forvaltningsplanene og det politiske forvaltningsansvaret.

Klimapolitikk krever nedtrapping av oljeleting, ikke opptrapping

Norges klimagassutslipp var i 2007 på 55 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, og lå 11 prosent over utslippene i 1990 og dermed 10 prosent over det vi har forpliktet oss til gjennom Kyoto-avtalen. Dette skjer samtidig med at vi vet at de globale utslippene må reduseres med opp mot 85 prosent innen 2050 for å unngå farlige klimaendringer. FNs klimapanel har også påpekt at utviklingen i utslippene må snus fra oppgang til nedgang innen 2015 på globalt nivå.

Utslippene fra olje- og gasssektoren har nær doblet seg fra 1990 til 2007. Utslippene av klimagasser fra olje- og gassvirksomheten følger i hovedsak produksjonsvolumet. I 2007 var utslippene fra sektoren på 14,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Det betyr at oljesektorens andel av klimagassutslippene i Norge var på 26 prosent. Det antas at utslippene fra olje- og gassvirksomheten vil øke frem mot 2012. Dette vil gjøre det ekstra vanskelig for Norge å oppfylle sine Kyotoforpliktelser. Det er uholdbart at Norge er med på å påføre resten av verden økende utslipp uten å ta hensyn til alle dem som allerede nå merker konsekvensene av klimaendringene. Norge bør av hensyn til klimaet og miljøet satse på å utvikle grønne og klimavennlige arbeidsplasser. Det vil si at oppumpingen av olje bør trappes ned, og ikke opp.

Vennlig hilsen

Truls Gulowsen, Greenpeace

Arild Hermstad, Framtiden i våre hender